

Societat

EDUCACIÓ

El 'bullying' a les xarxes també afecta els professors

Els docents denuncien indefensió davant l'escarni extrem i delictiu d'alguns adolescents a internet

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

El Rubén se'n va assabentar per una companya. No s'havia plantejat que en aquells mòbils que pampalluguejaven i sonaven ininterrompudament entre els seus alumnes circulés un mem en què ell era el protagonista: "Deia que les noies de segon d'ESO aprovaven educació física perquè jo n'abusava sexualment". I quan aquell mem va circular, explica el Rubén –nom fictici per protegir la seva identitat–, el director de l'institut, un centre religiós i concertat de fora de Catalunya, sense haver fet cap comprovació li va dir que li reduïrien les hores i que era millor que es busqués una altra feina. "Ho vaig passar molt malament", confessa el Rubén a l'ARA. Però el seu cas no és l'únic.

Els docents sempre han sigut el blanc de les crítiques d'una part de l'alumnat. Però al segle XXI les befes no se circumscriuen al pati de l'institut, sinó que transcendeixen i s'amplifiquen a les xarxes socials, amb els mems i el WhatsApp. L'assetjament entre alumnes, més conegut com a *bullying*, també arriba als professors. El que pot començar com una broma o una gràcia per fer riure els companys pot acabar amb conseqüències nefastes per als professors, l'escola, els alumnes i les seves famílies. Amenaces, manifestacions que atempten contra l'honor i la intimitat i acusacions falses i molt greus s'inclouen entre els casos més extrems que docents i sindicats han explicat a l'ARA.

"És un problema molt difícil de solucionar", diu Xavier Masó, secretari general del Sindicat Professors de Secundària (ASPEPC-SPS). Explica que des de fa cinc anys els arriben bastants casos, entre els quals hi ha amenaces de mort a professors o amenaces de violació a professores per xarxes socials. Un dels casos més recents és similar al del Rubén. Va passar en un institut públic de Catalunya. Els Mossos d'Esquadra hi van anar a fer una xerrada i un alumne va aprofitar un moment en què els agents i el docent estaven junts per fer-los una fotografia i pujar-la a les xarxes. Va acompanyar-la d'un text en què explicava una mentida: que la policia havia detingut el seu professor per pederàstia.

El docent implicat, segons explica Masó, tampoc es va assabentar de la malifeta fins que altres persones

el van avisar, i això va afectar la seva salut i la seva autoestima. "No té cap mena de base. És una calúnnia, clarament. És un exemple bastant significatiu del mal que es pot fer, de manera conscient o inconscient, amb la utilització d'aquestes plataformes", afegeix el secretari general d'ASPEC-SPS.

Masó assegura que no tots els alumnes entren en aquest joc perillós: "Són minories, però distorsionen la convivència i alteren el funcionament normal d'un centre d'ensenyament". Afegeix que, sovint, darrere d'aquestes conductes hi ha la venjança als professors per haver-los suspès, per haver-los expulsat o perquè haver-los castigat sense poder anar d'excursió.

"Moltes vegades –lamentava Masó– els directors o inspectors, sense fer comprovacions, ho donen tot

per bo. Obren una investigació a una persona que no ha fet res. Situen el professorat en una situació de relativa indefensió". Precisament així es va sentir el Rubén. "En comptes d'encarar el problema i prendre mesures –es queixa–, el director va decidir treure-s'ho de sobre. Tenia por de perdre clients. I jo em vaig sentir indefens".

El pes que fos un centre religiós

El Rubén creu que en el seu cas hi va pesar el fet que fos un centre religiós i que hi hagi hagut casos comprovats d'abusos a menors en escoles religioses. El que va començar com un mem per fer gràcia va acabar amb problemes emocionals i laborals per al professor: "Feia quatre anys que treballava en aquella escola. No em van ajudar en cap moment. Ho vaig passar molt malament. A més, esta-

va molt bé a la feina: tenia un bon sou i unes bones condicions".

El Rubén va sospesar amb la seva advocada denunciar el centre educatiu, però finalment van arribar a un acord econòmic extrajudicial. "Aleshores tampoc vaig denunciar el noi perquè se'n va penedir i els seus pares es van disculpar. Tot i que ara penso que va ser un error". L'escola sí que va denunciar el menor, explica el Rubén, perquè va perjudicar la seva reputació. A més, el va expulsar una setmana. De ben segur que el noi no es pensava, quan va crear el mem, que tindria aquelles conseqüències. "Els nois i noies no tenen ni idea del que fan –diu el Rubén–. El poder que té un jove quan fa servir les xarxes socials en un context educatiu pot ser devastador per al professor perquè, a més, no se'ls educa en l'ús ni en les causes".

Distorsió
Els alumnes que assetgen els docents són minories, però alteren la convivència

Venjança
Alguns casos són revenges als professors per haver-los suspès o expulsat

Alumnes en una escola que permet l'ús de mòbils i tauletes a l'aula.

GETTY

INDULT DE DOS ANYS A LES CABINES

Amb una mitjana d'ús d'una trucada cada tres dies, les cabines telefòniques es quedaran a Espanya com un servei universal obligatori almenys fins al 31 de desembre del 2021, a l'espera d'un acord al Congrés que

en permeti la retirada. Telefónica continuarà sent l'operadora encarregada de mantenir aquests telèfons, en virtut d'una ordre ministerial que es publicarà aviat al BOE, segons va avançar ahir l'agència Efe.

Isabel Fernández és professora de cultura clàssica a l'IES Can Planas de Barberà del Vallès. Tot i que ella no ha patit personalment una experiència traumàtica originada a les xarxes, sí que pot explicar casos del seu centre, i també d'altres. Recorda com fa anys van haver d'aturar publicacions "amb mala llet" que feien referència a la condició sexual de professors i alumnes. En una altra ocasió va ser testimoni d'una conversa entre adolescents en què explicaven com havien obert un Instagram a una professora de la qual es burlaven repetidament: "Deien que feia olor de peix, que tenia tics. Vaig trucar a l'institut en qüestió i al cap d'una estona vaig veure que el contingut havia desaparegut".

Entre altres conductes repetides hi ha escampar rumors de professors que s'entenen entre ells o fer xapes amb mems i frases jocoses dels que cada dia intenten ensenyar-los a l'aula. Tant el Rubén com Fernández i Masó coincideixen en dir que moltes vegades els adolescents no són conscients de les repercussions que poden tenir les seves befes a les aules. "Ni tan sols els pares i mares ho són", afegeix la professora de cultura clàssica. Per això alguns centres ja opten per prohibir els mòbils i les xarxes a l'aula; de vegades, reconeix Fernández, amb el desacord dels mateixos progenitors. —

Més càstigs i educació contra l'assetjament digital als docents

Els experts demanen més implicació a l'administració i a les famílies

N.C.
BARCELONA

La línia entre l'escarni a professors per xarxes socials i el delictes és molt fina. Sovint els joves no saben que hi transiten fent equilibris. Quines conseqüències poden tenir aquests comportaments per als docents? ¿I per als joves? ¿Cal castigar-los, denunciar-los, fer pedagogia o una combinació de totes tres? ¿Les famílies els estan educant per evitar aquestes situacions? I l'administració, hi està fent prou? Els experts intenten respondre a uns interrogants que s'amunteguen.

Jordi Bacaria, advocat i fundador del despatx especialitzat en dret digital Global Legal Data, concreta què es pot perseguir legalment: "Les crítiques poden ser àcides, fastigoses, immorals, però odiar no és un delictes pròpiament. És delictes quan hi ha una injúria greu que fa que aquella persona es menystingui, quan hi ha un atac al seu honor i, per tant, un menyspreu social, o si hi ha una acusació d'un delictes que no ha comès: això és una calúnnia". De vegades, continua, hi pot haver delictes d'odi amb insults continuats a un docent per la seva raça o condició sexual.

En el cas d'amenaques de mort o violació, Bacaria exposa: "Perquè sigui un delictes, l'amenaça ha de ser pública i real. Si no ho és, som en el terreny dels excessos verbals que s'emmarquen dins la llibertat d'expressió i d'opinió". Xavier Masó, secretari general del Sindicat Professors de Secundària (ASPEPC-SPS), lamenta: "Hi ha la tendència a treure importància a una amenaça d'aquest tipus proferida per un adolescent. En qualsevol cas, ho digui com a *farol* o pensant-ho, no ha de quedar en l'aire". Alerta que això pot ser el principi de situacions extremes i recorda que el 2015 un alumne va matar un professor a l'Institut Joan Fuster de Barcelona.

Per a Bacaria, els centres educatius disposen de mesures disciplinàries per castigar comportaments indeguts. Creu que només cal anar als tribunals en casos extrems, com ara les calúnnies. També si hi ha conseqüències, com ara que el docent hagi emmalaltit i tingui depressió o li hagi provocat problemes personals, econòmics o laborals. A més, s'ha de demanar "una rectificació pública per compensar la moral". Isabel Fernández, professora de cultura clàssica a l'IES Can Planas de Barberà, aposta per conscienciar la gent: "La

Els experts asseguren que cal conscienciar les famílies de quines accions s'han de prendre en casos d'assetjament a professors. FRANCESC MELCION

Catalunya
Els centres apliquen el protocol d'intervenció si el conflicte és "greu"

primera reacció que tenim és aplicar el càstig, perquè és una eina immediata. Però seria millor que després hi hagués una acció educativa".

El departament d'Educació explica a l'ARA que aquests problemes es resolen als centres educatius, que apliquen el "protocol d'intervenció en cas de conflicte greu". La direcció parla amb l'alumne i la família i ho comunica, i s'assessora amb la inspecció educativa. Després de valorar-ho, pot obrir un expedient o, si considera que hi pot haver delictes, comunicar-ho a la policia. Masó valora que el que s'està fent fins ara és insuficient i demana una regulació general: "El diàleg i la mediació estan molt bé, però no funcionen si no hi ha una sanció. No pot ser que davant d'aquest tipus de fets el departament d'Educació, els serveis territorials i les direccions dels cen-

tres s'inhibeixin, perquè això és afavorir que aquestes situacions es vagin reproduint". I afegeix: "Si un alumne ho ha fet una vegada i no li ha passat res, el més probable és que ho torni a fer i que la faci més grossa".

Els experts asseguren que cal conscienciar les famílies, perquè són elles les que hauran de pagar, si escau, les indemnitzacions que se'n derivin. Francesc Grau, especialista en comunicació digital i autor del llibre *Tot el que heu de saber sobre internet abans que els vostres fills*, opina que "no es pot culpabilitzar els joves, sinó que són els adults (les famílies i els centres) els que se n'han de fer càrrec", i afegeix que cal fer educació digital des de petits amb una "pluja fina de conceptes i valors". —